

ข้อมูลการค้าไทย-เมียนมา

1. ความสัมพันธ์ทางการค้า

1.1 ภาครัฐบาล

ความสัมพันธ์ทวิภาคี

- ข้อตกลงทางการค้าไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2532 ณ กรุงย่างกุ้ง สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา

- บันทึกความเข้าใจเพื่อการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Commission: JTC) ไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2533 ณ กรุงย่างกุ้ง มีการประชุมไปแล้ว 7 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 7-8 กรกฎาคม 2559 ณ กรุงเนปิดอ

- ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission: JC) ไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2536 ณ กรุงเทพฯ ประชุมไปแล้ว 8 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2558 ณ เชียงใหม่

- ความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ไทย-เมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2551

- ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2555

ความสัมพันธ์ในกรอบอื่น

- อาเซียน : เมียนมาได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540

- กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region Economic Cooperation: GMS-EC) ตั้งแต่ปี 2535 ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม ไทย และจีนตอนใต้ มีความก้าวหน้าที่สำคัญ คือ การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจ (Economic Corridors) เชื่อมโยงระหว่างกัน และการจัดทำความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดน (Cross Border Transport Agreement: CBTA)

- ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2546 ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย โดยได้ร่วมกันออกปฏิญญาพุกาม (Pagan Declaration) และแผนปฏิบัติการ (Plan of Action) ครอบคลุมความร่วมมือ ๕ สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2540 ภายใต้ชื่อ BIST-EC (Bangladesh-India-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation) ต่อมา เปลี่ยนชื่อเป็น BIMSTEC ประกอบด้วย ประเทศสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย

1.2 ภาคเอกชน

- ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยกับหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา ลงนามเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2538 ณ กรุงย่างกุ้ง

- สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-สาธารณรัฐสหภาพเมียนมา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2541

2. การค้าระหว่างไทย-เมียนมา

2.1 การค้ารวม ในปี 2558 เมียนมาเป็นคู่ค้าอันดับที่ 6 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์ และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 17 ของไทยในโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2554-2558) การค้าระหว่างไทยกับเมียนมา มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 7,370.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.15 ต่อปี โดยในปี 2558 การค้ารวมไทย-เมียนมา มีมูลค่า 7,740.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 5.09 ไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 608.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 (ม.ค.-มิ.ย.) การค้ารวมไทย-เมียนมา มีมูลค่า 3,354.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 16.80 โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 910.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2554 (2011)	6,331.73	1.40	29.57	2,845.92	37.29	3,485.80	23.88	-639.88
2555 (2012)	6,801.05	1.42	7.41	3,127.05	9.88	3,674.01	5.40	-546.96
2556 (2013)	7,821.39	1.63	15.00	3,788.47	21.15	4,032.93	9.77	-244.29
2557 (2014)	8,155.83	1.79	4.28	4,239.11	11.90	3,916.72	-2.88	322.39
2558 (2015)	7,740.93	1.86	-5.09	4,174.84	-1.52	3,566.09	-8.95	608.74
2559 (2016) (ม.ค.-มิ.ย.)	3,354.10	1.70	-16.80	2,132.23	0.82	1,221.87	-36.25	910.35

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.2 การส่งออก ในปี 2558 เมียนมาเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และสปป.ลาว และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 16 ของไทยในโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2554-2558) การส่งออกของไทยไปเมียนมามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 3,635 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.05 ต่อปี โดยในปี 2558 การส่งออกไทยไปเมียนมา มีมูลค่า 4,174.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.52 สำหรับในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 (ม.ค.-มิ.ย.) การส่งออกของไทยไปเมียนมา มีมูลค่า 2,132.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.82

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปเมียนมา

มูลค่า : ล้านบาทสหรัฐ

รายการ	2556	2557	2558	2559 (ม.ค.-มิ.ย.)	% Δ 58/57	% Δ 59/58 (ม.ค.-มิ.ย.)
1. เครื่องดื่ม	316.6	397.1	386.1	199.3	-2.77	-5.25
2. น้ำตาลทราย	57.8	62.0	241.1	153.4	288.88	145.12
3. น้ำมันสำเร็จรูป	498.8	517.2	366.7	144.1	-29.10	-29.73
4. ปูนซีเมนต์	200.4	233.3	251.4	117.5	7.76	-18.65
5. เคมีภัณฑ์	141.2	185.9	155.2	96.3	-2.29	27.47
6. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	196.3	173.0	180.2	91.0	4.16	-17.97
7. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	270.5	337.2	204.6	88.7	-39.33	-5.53
8. เครื่องโทรสาร โทรศัพท์	68.2	128.6	151.4	79.2	17.67	4.28
9. ผ้าผืน	138.0	147.1	150.1	72.8	2.03	-5.54
10. เครื่องสำอาง สบู่ ผลิตภัณฑ์รักษาผิว	123.2	145.0	141.4	67.7	-2.54	-4.59
รวมสินค้า 10 รายการ	2,011.0	2,299.3	2,228.0	1,110.0	-3.10	-1.49
อื่นๆ	1,777.4	1,939.8	1,946.8	1,022.2	0.36	3.45
มูลค่ารวม	3,788.5	4,239.1	4,174.8	2,132.2	-1.52	0.82

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

2.3 การนำเข้า ในปี 2558 เมียนมาเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 5 ของไทยในอาเซียน รองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 15 ของไทยจากทั่วโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2554-2558) การนำเข้าของไทยจากเมียนมามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 3,735 ล้านบาทสหรัฐ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.57 ต่อปี โดยในปี 2558 ไทยนำเข้าจากเมียนมา มีมูลค่า 3,866.1 ล้านบาทสหรัฐ ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 8.95 สำหรับในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 (ม.ค.-มิ.ย.) การนำเข้าของไทยจากเมียนมา มีมูลค่า 1,221.9 ล้านบาทสหรัฐ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 36.25

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากเมียนมา

มูลค่า : ล้านบาทหรือสหรัฐฯ

รายการ	2556	2557	2558	2559 (ม.ค.-มิ.ย.)	% Δ 58/57	% Δ 59/58 (ม.ค.-มิ.ย.)
1. ก๊าซธรรมชาติ	3,674.7	3,539.7	3,272.4	1,026.9	-7.55	18.18
2. เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	25.0	19.9	13.7	27.5	-31.31	-56.73
3. สัตว์มีชีวิตไม่ได้ทำพันธุ์	32.2	65.6	62.6	25.1	-4.67	17.13
4. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งจากผัก ผลไม้	27.3	36.3	32.2	21.8	-11.43	-18.81
5. สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะ	31.0	36.9	37.4	17.9	1.22	40.83
6. ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	93.4	76.4	22.3	16.7	-71.88	-81.70
7. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	1.6	7.0	11.7	16.5	67.10	433.30
8. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	37.8	21.2	16.7	13.8	-21.17	-32.62
9. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	0.8	11.7	5.4	12.9	-53.63	-21.68
10. สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูป	6.9	6.2	7.1	9.2	16.02	-38.32
รวมสินค้า 10 รายการ	3,930.7	3,823.9	3,481.5	1,188.2	-8.95	13.16
อื่นๆ	102.2	92.8	84.6	33.7	-8.87	-48.33
มูลค่ารวม	4,032.9	3,916.7	3,566.1	1,221.9	-8.95	11.04

หมายเหตุ : % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

การค้าชายแดนไทย-เมียนมา

มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ และการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ปี 2557-2559 (ม.ค.-มิ.ย.)

รายการ	มูลค่า (ล้านบาท)				อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)		สัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนต่อการค้ารวม (%)		
	2557	2558	(ม.ค. - มิ.ย.)		2558/2557	2559/2558 (ม.ค.- มิ.ย.)	2557	2558	2559 (ม.ค.-มิ.ย.)
			2558	2559					
ประเภทข้อมูล: การค้าชายแดน									
มูลค่ารวม	214,387.23	214,694.38	110,025.54	95,020.72	0.14	-13.64	21.70	21.43	18.92
ส่งออก	94,006.67	100,819.30	50,157.71	55,800.93	7.25	11.25	15.94	17.14	18.55
นำเข้า	120,380.56	113,875.08	59,867.83	39,219.79	-5.40	-34.49	30.22	27.53	19.47
ดุลการค้า	-26,373.89	-13,055.78	-9,710.12	16,581.14					
ประเภทข้อมูล: การค้าระหว่างประเทศ									
มูลค่ารวม	263,546.23	261,975.12	131,993.13	119,097.29	-0.60	-9.73	1.79	1.85	1.69
ส่งออก	136,270.14	140,789.55	68,777.95	75,360.56	3.32	9.57	1.86	1.95	2.03
นำเข้า	127,276.08	121,185.58	63,155.19	43,736.73	-4.79	-30.75	1.72	1.75	1.32
ดุลการค้า	8,994.06	19,603.97	5,622.76	31,623.83					

ที่มา : 1. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

การค้าชายแดนปี 2559 (ม.ค.-มิ.ย.) มีมูลค่าการค้า 95,020.72 ล้านบาท แบ่งออกเป็นมูลค่าการส่งออก 55,800.93 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 39,219.79 ล้านบาท โดยไทยได้ดุลการค้า 16,581.14 ล้านบาท

สินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญทางชายแดนไทย-เมียนมา

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำตาลทราย เครื่องโพรสาร โรงพิมพ์ โทรศัพท์อุปกรณ์ และผ้าฝืนและเส้นด้าย

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์อื่นๆจากสัตว์ โค กระบือ สุกร แพะ แกะ ปลาหมึกสด แซ่เหียน แซ่แข็ง

3. ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของไทย

1) ปัญหาความไม่สงบตามแนวชายแดน อันเนื่องมาจากการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อย ทำให้มีการปิดด่านการค้าชายแดนบ่อยครั้ง เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าไทยเข้าไปยังเมียนมา ทำให้สินค้าไทยขาดตลาด และเสียเปรียบสินค้าของประเทศคู่แข่งอื่น โดยเฉพาะจีน ซึ่งสามารถทดแทนสินค้าไทยได้

2) มาตรการขอใบอนุญาตนำเข้าสินค้า (Import Licensing) จากกระทรวงพาณิชย์เมียนมา เพื่อควบคุมการนำเข้าสินค้า โดยครอบคลุมการนำเข้าสินค้ามากกว่า 3,000 รายการ ซึ่งในการขออนุญาตต้องไปขอที่เมืองหลวง (กรุงเนปิดอร์) ทำให้ก่อความยุ่งยากและเสียเวลาแก่ผู้นำเข้า

3) เมียนมายังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัย ทำให้ขาดข้อมูลด้านกฎระเบียบทางการค้า ตลอดจนข้อมูลการตลาดและการเงินที่เชื่อถือได้

4) เส้นทางคมนาคมทางบกเชื่อมระหว่างไทยกับเมียนมามีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งสินค้าระหว่างสองประเทศ โดยมีด่านหลัก คือ ด่านแม่สอด ระยะทางจากแม่สอดถึงย่างกุ้ง 420 กม. แต่ต้องใช้เวลาขนส่งประมาณ 3-7 วัน

5) ค่าขนส่งข้ามพรมแดนระหว่างไทยกับเมียนมามีต้นทุนสูง เนื่องจากมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้า อีกทั้งยังมีการขนส่งสินค้าขาเดียวจากไทยไปเมียนมา แต่ไม่มีสินค้าเที่ยวกลับ ทำให้ไม่คุ้มค่าต้นทุนค่าขนส่ง

6) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

7) กฎระเบียบทางการค้าของเมียนมาไม่มีความชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความไม่มั่นใจในการวางแผนทำธุรกิจ

8) ระบบการเงินยังไม่พัฒนา โดยเฉพาะระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

9) ระบบราชการมีการคอร์รัปชันสูง เป็นการเพิ่มต้นทุนในการทำธุรกิจ

4. กลุ่มการค้าและการลงทุนของไทยในเมียนมา

1) สินค้าไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง และได้รับความนิยมในตลาดเมียนมา เนื่องจากความได้เปรียบด้านคุณภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจากจีน และเวียดนาม

2) เมียนมาเป็นแหล่งลงทุนที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทยในการขยายฐานการผลิต เนื่องจากความได้เปรียบของเมียนมาซึ่งเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ ประมง น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และอัญมณี อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในอาเซียน

3) ตลาดเมียนมามีขนาดใหญ่ ขณะเดียวกันยังเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าค่อนข้างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมในประเทศยังไม่พัฒนามากนัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงสินค้าทุน เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ

4) การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและเขตนิคมอุตสาหกรรมทวายของเมียนมา มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนที่สามารถเชื่อมโยงถึงภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนตอนใต้

5) การที่เมียนมาได้ปฏิรูปประเทศเพื่อการเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีตลาดเป็นตัวนำ โดยได้ออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ที่เปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนและร่วมทุนได้มากขึ้น ทั้งยังมีสิทธิประโยชน์พิเศษทั้งด้านภาษีและที่มิใช่ภาษีที่ดีขึ้น เมื่อเทียบกับกฎหมายการลงทุนฉบับเดิม เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนจากทั้งในและนอกประเทศ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทำธุรกิจที่เอื้ออำนวยมากขึ้น

สำนักอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สิงหาคม 2559